

SPRIEVOD, KOMORNÁ HRA

CHARAKTERISTIKA PREDMETOV

Sprievod patrí medzi povinné predmety v jednotlivých študijných zameraniach na prvom a druhom stupni základného štúdia. V priebehu vzdelávania žiaci rozvíjajú hudobné kompetencie v rámci súhry s iným hudobným nástrojom. Zdokonaľujú inštrumentálne a perцепčné schopnosti, zručnosti počas interpretácie vlastného partu pri súčasnom vnímaní hry iného hudobného nástroja.

Štúdium v rámci tohto predmetu významne rozvíja rytmické, melodické a harmonické cítenie žiaka a zmysel pre spoločné stváranie hudobno-výrazových prostriedkov, frázovanie, artikuláciu. Môže slúžiť ako príprava k predmetom komorná hra, hra v súbore, orchestri.

Sprievod sa vyučuje v skupine dvoch žiakov. Klavírny sprievod alebo inštrumentálny sprievod môže riaditeľ školy prideliť v predmete zborový spev v rozsahu 1 – 2 hodiny týždenne podľa príslušného učebného plánu.

Sprievod patrí v prvej časti I. stupňa základného štúdia medzi povinné skupinové predmety študijných zameraní hra na klavíri, keyboarde, spev, hra na sopránovej zobcovej flaute, keltskej harfe, kontrabase, viole, harfe, pikole, priečnej flaute, hoboji, klarinete, saxofóne, B trúbke, Es trúbke, krídlovke, lesnom rohu, pozaune, barytón, heligón, tube, fagote, bicích a ľudových nástrojoch, cirkevná a chrámová hudba, základy hudobnej kompozície. K študijným zameraniam hra na klavíri, keyboarde, spev, hra na sopránovej zobcovej flaute, keltskej harfe je sprievod zaradený podľa učebných plánov od 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia a prebieha počas celého štúdia na I. stupni. Ostatné študijné zamerania majú sprievod zaradený medzi povinné predmety od začiatku individuálneho vzdelávania v hre na nástroji v priebehu dvoch rokov prvej časti I. stupňa základného štúdia. Ide o študijné zamerania, kde prevažná časť žiakov nadobudla základy inštrumentácie na iných, príbuzných hudobných nástrojoch.

V druhej časti I. stupňa základného štúdia (okrem študijného zamerania hra na harfe) pokračujú žiaci v rozvíjaní interpretačných kompetencií v rámci predmetov komorná hra alebo hry v súbore, orchestri. Sprievod v rámci študijného zamerania hra na harfe môže byť zaradený ako povinný predmet od 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia.

V priebehu vzdelávania na II. stupni základného štúdia je možné vybrať si sprievod ako povinný predmet spomedzi skupinových predmetov v študijných zameraniach hra na klávesových, sláčikových, dychových nástrojoch, hra na cimbale, gitare, harfe, akordeóne a bicích nástrojoch s možnosťou hry na príbuzných elektrických a elektroakustických nástrojoch. V študijných zameraniach hra na organe, čembale sa žiaci môžu vzdelávať v tomto predmete ako v jednom zo skupinových predmetov od 3. ročníka II. stupňa základného štúdia.

Rozšírené štúdium ponúka predmet klavírny sprievod od 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia v študijných zameraniach hra na klavíri, na husliach, violončele, od 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia v študijnom zameraní spev. Od 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia sa klavírny sprievod vyučuje v študijných zameraniach hra na viole, kontrabase, cimbale, od 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia je povinným predmetom v študijných zameraniach hra na dychových nástrojoch, bicích nástrojoch a harfe. V študijnom zameraní hra na akordeóne má žiak možnosť vybrať si predmet sprievod ako jednu z možností spomedzi skupinových predmetov od

4. ročníka 1.časti I. stupňa základného štúdia.

Výchovno-vzdelávací proces prebieha v súlade so vzdelávacími štandardmi predmetu komorná hra. Pokračuje v priebehu ďalšieho štúdia na prvom a druhom stupni, a tiež je zaradený do učebných plánov štúdia pre dospelých.

Predmet komorná hra má na základných umeleckých školách spomedzi skupinových foriem vyučovania najširšie uplatnenie predovšetkým z hľadiska využitia počtu hráčov (duo - noneto) a rôznych druhov hudobných nástrojov. Umožňuje zažiť radosť zo spoločného muzicírovania, objavovať a prakticky precítiť krásu harmónie a zvukovú farbu hudobných nástrojov, rozširuje umelecké vnímanie. Upevňuje, zdokonaľuje a rozvíja kompetencie žiaka získané na hodinách individuálneho štúdia a hudobnej náuky. Poskytuje možnosti využitia väčšiny hudobných nástrojov, ktoré sa na základných umeleckých školách vyučujú.

V priebehu hudobného vývoja vznikli komorné telesá s ustáleným nástrojovým obsadením. Neskôr sa skladatelia zamerali na komponovanie komorných skladieb podľa toho, aké hudobné nástroje mali k dispozícii, a o aké zoskupenia mala záujem široká verejnosť. O rôznorodom uplatnení hudobných nástrojov svedčia diela skomponované najmä v 20. storočí, ktoré ponúka pestrý hudobný materiál pre rôzne komorné obsadenia.

Komorná hra je predmet priradený k štúdiu na všetkých hudobných nástrojoch vyučovaných na základných umeleckých školách. V rámci študijných zameraní hra na klavíri, keyboarde, husliach, violončele, gitare, cimbale, sopránovej zobcovej flaute, keltskej harfe sa začína vyučovať v treťom ročníku prvej časti I. stupňa základného štúdia, v študijnom zameraní hra na akordeóne vo štvrtom ročníku prvej časti I. stupňa základného štúdia. Predmet komorná hra je jedným zo skupinových predmetov, ktorý môžu študovať žiaci v rámci študijných zameraní hra na kontrabase a viole od prvého ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia. K hre na harfe môže byť predmet priradený od 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia. Študijné zamerania hra na pikole, priečnej flaute, hoboji, klarinete, saxofóne, B trúbke, Es trúbke, krídlovke, lesnom rohu, pozaune, barytón, heligón, tube, bicích a ľudových nástrojoch, zobcových flautách (s výnimkou sopránovej), fagote, ponúkajú predmet komorná hra ako jeden zo skupinových predmetov od 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia. K študijným zameraniam hra na organe a čembale je tento predmet zaradený od tretieho ročníka II. stupňa základného štúdia.

Komorná hra pokračuje v priebehu ďalšieho štúdia na prvom a druhom stupni, a tiež je zaradená do učebných plánov štúdia pre dospelých.

Môže slúžiť ako príprava k súhre v amatérskych záujmových umeleckých skupinách a vo väčších súborových a orchestrálnych zoskupeniach. Býva súčasťou prierezových tém umeleckých odborov ZUŠ (divadelné predstavenia, tematická súvislosť hudby k vernisážam, spojenie tanečného stvárnenia s hudbou).

Predpokladom zaradenia žiaka do komorných zoskupení je určitá technická a muzikálna vyspelosť. Cieľom vyučovania komornej hry je príprava samostatného, technicky a interpretačne zrelého a pohotového amatéra hudby, ktorý je schopný štýlovo zvládnuť primerane náročné interpretované diela komorného charakteru. Má hlboký sociálny a etický význam.

PREDMET SPRIEVOD

Prvá časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci po ukončení prvej časti I. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ aplikujú získané teoretické a individuálne interpretačné kompetencie v skupinovom predmete, ✓ rozumejú základným princípom kolektívneho muzicírovania, ✓ reagujú interpretačne na gestá spoluhráča (nástupné a ukončujúce gestá skladby alebo frázy), ✓ reagujú adekvátnym tempom a dynamikou na gesto ukázané určeným hráčom na začiatku skladby, ✓ vnímajú vlastnú hru pri súčasnom počúvaní spoluhráča, ✓ kontrolujú s pomocou učiteľa intonačnú čistotu a rytmickú presnosť, ✓ reprodukovujú účelové cvičenia zamerané na súčasné vnímanie melodickéj línie, spoločného frázovania, tempa, zreteľnú artikuláciu rytmických hodnôt, dynamiky a artikulácie, ✓ vyjadrujú charakter skladby pomocou hudobno-výrazových prostriedkov označených v notovom zápise, ✓ interpretujú správne podľa znamienok repetícia, prima volta, sekunda volta, ✓ rozumejú stavbe a frázovaniu interpretovanej skladby, ✓ uplatňujú v súhre logické frázovanie, určia hlavnú myšlienku, predohru, dohru, spomalenie, vrchol skladby v konkrétnych vybraných skladbách, ✓ dynamicky sa prispôbia v dominantných a sprievodných úsekoch jednotlivých hlasov, ✓ aplikujú akordy alebo tóny základných harmonických funkcií pri sprievode ľudových piesní a jednoduchých skladieb, 	<p>Základné princípy kolektívneho muzicírovania.</p> <p>Spoločná interpretácia.</p> <p>Sluchová a rytmická sebakontrola.</p> <p>Hudobno-výrazové prostriedky.</p> <p>Interpretačné označenia.</p> <p>Stavba hudobnej skladby.</p> <p>Základné harmonické funkcie.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ interpretujú štýlovo a žánrovo rôznorodý repertoár, ✓ interpretujú v súhre s iným žiakom jednoduché viachlasné skladby podľa notového zápisu, ✓ aplikujú kreatívne nápady počas spoločnej interpretácie. 	<p>Hudobný repertoár.</p> <p>Hudobná tvorivosť.</p>
--	---

PREDMET KOMORNÁ HRA

Prvá časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci po ukončení prvej časti I. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ aplikujú doposiaľ získané teoretické a individuálne interpretačné kompetencie v komornej hre, ✓ demonštrujú správne postavenie (sedenie) a kontrolujú pohybové činnosti hracieho aparátu počas interpretácie, ✓ flexibilne reagujú na gestá určeného hráča, rozumejú nástupnému gestu, gestu ukončenia skladby alebo frázy, ✓ reagujú adekvátnym tempom a dynamikou na gesto ukázané určeným hráčom na začiatku skladby, ✓ dokážu sledovať svoj part a nastúpiť na určenom mieste v priebehu skladby, ✓ aplikujú hudobno-výrazové prostriedky (tempové, rytmické, dynamické, artikuláčn, agogické) podľa notového zápisu, ✓ reprodukovujú účelové cvičenia zamerané na súčasné 	<p>Spoločný zvukový a umelecký prejav.</p> <p>Hrací aparát.</p> <p>Interpretácia podľa gest určeného hráča.</p> <p>Flexibilná orientácia v notovom zápise.</p> <p>Jednohlasné, kánonické piesne a cvičenia.</p> <p>Spoločná artikulácia využitých hudobných prostriedkov.</p>

<p>vnímanie melodickéj línie, spoločné frázovanie, tempo, zreteľnú artikuláciu rytmických hodnôt, dynamiku a artikuláciu,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ reprodukujú krátke melodické a rytmické úseky po predhraní učiteľom, ✓ aplikujú v hre znamienka repetícia, prima volta, sekunda volta, ✓ rozoznávajú základné znaky hudobných foriem, vedia určiť tempo, metrum a charakter študovaných skladieb, ✓ prispôsobujú sa intonačne a farebne spoluhráčom v priebehu skladby, ✓ rozumejú stavbe a frázovaniu interpretovanej skladby, ✓ uplatňujú v súhre logické frázovanie, určia hlavnú myšlienku, predohru, dohru, spomalenie, vrchol skladby v konkrétnych vybraných skladbách, ✓ dynamicky sa prispôsobujú v dominantných a sprievodných úsekoch jednotlivých hlasov, ✓ uvedomujú si zodpovednosť za spoločnú interpretáciu hudobnej skladby, ✓ vedia zaujať svoje miesto v zoskupení na pódiu, ✓ demonštrujú zásady kultúrneho správania na koncertných podujatiach, ✓ interpretujú štýlovo a žánrovo rôznorodý repertoár, ✓ vyjadrujú verbálne emocionálne zážitky vyvolané interpretáciou, 	<p>Spoločné rytmické a výrazové čítanie.</p> <p>Individuálne, neskôr v súhre precvičovanie technicky náročnejších miest v skladbe.</p> <p>Repetícia, prima volta, sekunda volta.</p> <p>Analýza študovaných hudobných skladieb.</p> <p>Rozvoj intonačnej predstavy a jednotnej intonácie.</p> <p>Rozvíjanie schopnosti vyrovnávania zvukových možností rôznych hudobných nástrojov.</p> <p>Hudobná téma – rozoznávanie hlavnej myšlienky v interpretovanej skladbe.</p> <p>Elementárne chápanie hudobnej logiky v hudobných skladbách.</p> <p>Hudobná komunikácia (rozlišovanie sólových a sprievodných častí).</p> <p>Pravidelná, presná účasť na vyučovaní a smerovanie k vzájomnej úcte a tolerancii.</p> <p>Skupinové rozostavenie na pódiu.</p> <p>Kultúra správania sa na koncertných podujatiach, formovanie estetického vkusu.</p> <p>Hudobná literatúra pre komornú hru.</p> <p>Nácvik repertoáru k rôznym významným príležitostiam (vianočný repertoár, veľkonočný, ...).</p> <p>Striedanie sa hráčov jednotlivých hlasov v priebehu skladby za účelom plynulého čítania a orientácie v notovom zápise.</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ aplikujú kreatívne metódy počas spoločnej interpretácie, ✓ reprodukovujú krátke melodické alebo rytmické úseky. 	Hra na ozvenu.
--	----------------

SPRIEVOD, KOMORNÁ HRA

Druhá časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci po ukončení druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vedome regulujú pohybové činnosti hracieho aparátu počas interpretácie, ✓ udržia rytmus a melodickú líniu vlastného partu počas súhry s inými hráčmi, ✓ artikulujú spoločne melodické ozdoby interpretovaných skladieb, ✓ súčasne reagujú na rytmické, dynamické a tempové zmeny počas skladby, pohotovo reagujú na nástupy a ukončenia na odlišných miestach v jednotlivých hlasoch, ✓ poznajú noty, prstoklady, hmaty vlastného partu, ✓ aplikujú v hre všetky tempové, rytmické, dynamické, artikuláčne, agogické označenia zaznačené v notovom materiáli (decrescendo, ritardando, accelerando, con moto, animato, piu, ...), ✓ poznajú základné znaky a spôsoby interpretácie sonátovej formy, suitového cyklu, viacčasťových hudobných skladieb, 	<p>Hrací aparát.</p> <p>Melodický a rytmický kontrast.</p> <p>Melodické ozdoby.</p> <p>Hra podľa gest určeného hráča.</p> <p>Štúdium jednotlivých partov po hlasoch, neskôr kombinovaním.</p> <p>Samostatná analýza notového materiálu svojho partu.</p> <p>Hudobno-výrazové prostriedky.</p> <p>Zdokonaľovanie spoločnej artikulácie využitých hudobných prostriedkov.</p> <p>Sonátová forma, suitový cyklus, viacčasťové hudobné skladby.</p> <p>Rozvoj melodickéj, rytmickej a harmonickej predstavivosti.</p> <p>Interpretácia v súhre.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vnímajú interpretáciu v harmónii, ✓ demonštrujú spoločne v rámci súhry rovnaké chápanie frázovania, použitia dynamiky, výrazových, artikulačných prostriedkov a agogiky, ✓ dokážu sa doladiť a intonačne sa podriadiť zneniu orchestra, ✓ vnímajú interpretáciu ako celok, dokážu sa so spoluhráčmi navzájom počúvať, ✓ regulujú počas súhry intonačnú čistotu, farbu a kvalitu tónu, ✓ dokážu počas interpretácie sledovať notový zápis, ✓ aplikujú pri samostatnom nácviku zásady efektívneho cvičenia, ✓ majú prehľad o známych komorných skladbách, ✓ využívajú hudobnú terminológiu v diskusiách o hudobnej skladbe, dokážu porovnať a ohodnotiť vlastný interpretačný výkon i iných hráčov, ✓ demonštrujú cvičenia na pohotovú reakciu pri zmene tempa, dynamiky podľa gesta určeného hráča. 	<p>Tvorba tónu.</p> <p>Rozvíjanie schopnosti plynule a zároveň s počúvaním ďalších hlasov viesť vlastnú melodickú líniu v dialógu so spoluhráčmi.</p> <p>Pohotové reagovanie nielen na notový zápis, ale aj na výrazové označenia v skladbe.</p> <p>Samostatné štúdium hudobného materiálu komornej hry. Delené skúšky. Hudobná literatúra pre komornú hru.</p> <p>Analýza hudobnej skladby.</p> <p>Počúvanie a poznávanie komorných skladieb rôznych hudobných žánrov a štýlov.</p> <p>Vyjadrovanie vlastných názorov o hudobnej skladbe, porovnávanie a hodnotenie vlastných interpretačných výkonov i iných.</p> <p>Nácvik reakcií na gestá určeného hráča pri precvičovaní tvorby spoločnej dynamiky na určenom melodickom úseku skladby.</p> <p>Precvičovanie reakcií spoluhráčov na tempové gestá určeného hráča skupiny počas jednoduchej skladby.</p> <p>Osvojovanie gestikulácie aj inými hráčmi komornej hry.</p>
---	---

DRUHÝ STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA

Žiaci po ukončení II. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ demonštrujú v rámci spoločnej interpretácie osvojenú technickú vyspelosť, tónovú kultúru, výrazovú stránku skladby, ✓ reprodukovujú hudobný materiál adekvátny interpretačnej vyspelosti všetkých hráčov komornej hry, ✓ regulujú čistotu intonácie a kvalitu tónu, ✓ prispôsobujú farbu tónu celkovému zneniu, precízne artikulujú používané technické spôsoby hry, spoločné frázovanie, stvárňovanie dynamických odtieňov, agogických prvkov a iných výrazových prostriedkov v rámci komornej hry, ✓ demonštrujú skladby s náročnejšími rytmickými a melodickými kontrastmi v jednotlivých hlasoch, ✓ uplatňujú v rámci spoločnej súhry osobitné interpretačné prvky charakteristické pre rôzne hudobné štýly a žánre, ✓ majú prehľad o komornej tvorbe slovenských a zahraničných hudobných skladateľov, ✓ aplikujú zásady účelového a efektívneho pri samostatnom nácviku, ✓ analyzujú z notového zápisu partu tóninu, metrum, tempo, formálnu štruktúru, harmonickú sadzbu i využité výrazové prostriedky interpretovanej skladby, ✓ analyzujú samostatne notový zápis a hudobno-výrazové prostriedky nôt svojho partu, ✓ preukážu hudobnú gramotnosť a znalosť hudobnej terminológie v rámci komornej hry a v dialógoch o hudbe, 	<p>Technická flexibilita, intonačná čistota a tónová kultúra počas interpretácie v komornej hre.</p> <p>Tvorba tónu.</p> <p>Hudobno-výrazové prostriedky.</p> <p>Melodické a rytmické a kontrasty.</p> <p>Interpretačné špecifiká.</p> <p>Komorné skladby slovenských autorov a hudby 20. storočia.</p> <p>Individuálna príprava jednotlivých partov. Delené skúšky.</p> <p>Analýza hudobnej skladby.</p> <p>Analýza interpretácie.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokážu v rámci sebareflexie porovnať, zdôvodniť a ohodnotiť interpretovanú komornú skladbu, ✓ uplatňujú v hre znamienka Da Capo al Fine, Prima volta, Alternativo I., tacet, a pod., ✓ vyjadria vlastné predstavy na základe porozumenia interpretovanej skladbe, ✓ plynule interpretujú skladby na nižšom stupni náročnosti z listu, ✓ flexibilne reagujú na gestá vedúceho hráča určujúce tempo, dynamiku, výraz, nástupy a ukončenia aj v priebehu hudobnej skladby, ✓ podriaďujú vlastný technický prejav, interpretované výrazové prostriedky, agogiku, dynamiku celkovému zneniu, ✓ podriadia sa interpretačne v technickom prejave, intonácii, rytme, agogike, dynamike a celkovému prednesu v rámci komornej hry, ✓ dokážu plynule a zároveň s počúvaním ďalších hlasov viesť vlastnú melodickú líniu v dialógu so spoluhráčmi, ✓ interpretujú plynule a jednoliato v rámci hudobnej konverzácie hudobnú skladbu, ✓ aktívne ako interpreti alebo ako percipienti hudby sa zúčastňujú na koncertných vystúpeniach, majú prehľad o komorných dielach domácich i svetových hudobných skladateľov, ✓ preukážu hudobné kompetencie stať sa aktívnymi členmi amatérskych komorných zoskupení, súborov a orchestrov. 	<p>Interpretačné znamienka.</p> <p>Vlastné predstavy.</p> <p>Hra z listu.</p> <p>Hra podľa gest určeného hráča.</p> <p>Skupinová interpretácia.</p> <p>Hudobná komunikácia.</p> <p>Kultúrne a interpretačné návyky pri prezentovaní sa na pódiu.</p> <p>Slovenská a svetová hudobná literatúra pre komornú hru.</p> <p>Orientácia v kultúrnom, a hlavne hudobnom živote.</p>
---	--

HRA V SÚBORE, HRA V ORCHESTRI

CHARAKTERISTIKA PREDMETOV

Predmety hra v súbore, hra v orchestri patria medzi formy skupinového vyučovania na základných umeleckých školách. Cieľom výchovy a vzdelávania je prebudiť a podnecovať v žiakoch trvalý záujem o aktívne muzikovanie aj po absolvovaní základnej umeleckej školy. Hra v súborových a orchestrálnych zoskupeniach rozširuje umelecké vnímanie a rozvíja hudobnú predstavivosť.

V priebehu vzdelávania sa žiaci aktívne podieľajú na spoločnej interpretácii, na budovaní a stvárňovaní umeleckého diela, spoznávajú súborové a orchestrálne diela baroka, klasicizmu, romantizmu a hudby 20. storočia slovenských i zahraničných hudobných skladateľov. Aktívne sa zúčastňujú koncertných a verejných podujatí, čo im dodáva sebavedomie a istotu počas vystupovania.

Súborová a orchestrálna hra spĺňa dôležitú sociálnu funkciu. Formujú a upevňujú sa priateľské vzťahy medzi hráčmi, ktorých spájajú spoločné záujmy a ciele.

V priebehu výchovno-vzdelávacieho procesu dochádza k rozvoju, zdokonaľovaniu a upevňovaniu hudobných kompetencií žiaka získaných na hodinách individuálneho štúdia, komornej hry a hudobnej náuky.

Hra v súbore je predmet priradený k štúdiu všetkých hudobných nástrojov hudobného odboru ZUŠ. Rozlišuje sa časovým zaradením do príslušného ročníka podľa študijného zamerania, ktoré určujú učebné plány.

S hrou v súbore sa majú možnosť žiaci zoznámiť v treťom ročníku prvej časti I. stupňa základného štúdia. Pokračuje v priebehu ďalšieho štúdia na prvom a druhom stupni, a tiež je zaradená do učebných plánov štúdia pre dospelých.

Štúdium týchto skupinových predmetov slúži ako príprava k hre v amatérskych záujmových umeleckých skupinách a vo väčších súborových a orchestrálnych zoskupeniach. Môže byť súčasťou prierezových tém umeleckých odborov ZUŠ (divadelné predstavenia, tematická súvislosť hudby k vernisážam, spojenie tanečného stvárnenia s hudbou).

Predpokladom zaradenia žiaka do skupinových zoskupení je určitá technická a muzikálna vyspelosť. Cieľom vyučovania súborovej a orchestrálnej hry je príprava samostatného, technicky a interpretačne zrelého a pohotového amatéra hudby, ktorý je schopný štýlovo interpretovať primerane náročné diela skupinového charakteru.

Dirigent, vedúci súboru alebo orchestra sa spolu s učiteľmi hlavných predmetov podieľajú na nácviku a štúdiu súborových a orchestrálnych partov žiakov na hodinách individuálneho vyučovania alebo formou delených skúšok. Systematicky dopĺňajú, prípadne rozširujú súbor, orchester podľa možností základnej umeleckej školy.

Pokiaľ neexistuje možnosť vytvorenia orchestra kvôli nedostatku žiakov alebo hudobných nástrojov, ktoré sa nevyučujú, pokračuje sa vo vyučovaní súborovej hry.

Základ orchestra tvoria prvé husle, druhé husle, violy, violončelá a kontrabas.

Orchester navštevujú žiaci prvého stupňa, druhého stupňa, prípadne žiaci štúdia pre dospelých, preto je veľmi dôležité vyberať hudobný repertoár tak, aby ho technicky a interpretačne zvládli všetky vekové kategórie. V rámci spolupráce s ostatnými oddeleniami je možné rozširovať orchester podľa potreby o dychové a bicie nástroje, klavír alebo spev. Popri tradičnom obsadení orchestra je možné na školách, kde existujú personálne podmienky a prejavuje sa záujem žiakov zriadiť orchestre folklórne, estrádne a tanečné, a iné.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Prvá časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci po ukončení prvej časti I. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ aplikujú doposiaľ získané teoretické a individuálne interpretačné kompetencie v súborovej a orchestrálnej hre, ✓ demonštrujú správne postavenie (sedenie) a používanie hracieho aparátu počas interpretácie, ✓ interpretujú podľa gest dirigenta (určeného hráča), rozumejú nástupnému gestu, gestu ukončenia skladby alebo frázy, ✓ reagujú adekvátnym tempom a dynamikou na gesto ukázané určeným hráčom na začiatku skladby, ✓ dokážu sledovať svoj part a nastúpiť na určenom mieste v priebehu skladby. ✓ rešpektujú všetky interpretačné (tempové, rytmické, dynamické, artikuláčn, agogické) označenia v notovom materiáli, ✓ reprodukovujú účelové cvičenia zamerané na vnímanie 	<p>Hrací aparát.</p> <p>Hra podľa gest dirigenta.</p> <p>Orientácia v notovom zápise.</p> <p>Hudobno-výrazové prostriedky.</p> <p>Technické cvičenia.</p>

<p>melodickej línie, spoločné frázovanie, tempo, rytmus, dynamiku a artikuláciu technických spôsobov hry,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vnímajú melodickú líniu svojho hlasu v jednohlasných a kánonických piesňach, ✓ zahrajú dvojhlasné, trojhlasné stupnice a kvintakordy s možnosťou pohybu vo všetkých troch hlasoch, ✓ dodržia presný rytmus a artikuláciu rytmických hodnôt v hudobnej skladbe, ✓ aplikujú v hre znamienka repetícia, prima volta, sekunda volta, ✓ demonštrujú primerane k technicko-interpretáčnej úrovni žiakov v skladbe rovnaké tempo, dynamiku, rytmus, frázovanie a v notovom zápise určené výrazové prostriedky, ✓ prispôbia sa dynamicky v dominantných a sprievodných úsekoch jednotlivých hlasov, ✓ vnímajú farebnosť rôznych nástrojov, melodickú a harmonickú líniu, prispôbia sa celku počas súčasnej hry technických spôsobov, intonácii, rytmu, agogike, dynamike a celkovému prednesu, ✓ prispôbia sa spoločnej interpretácii technických spôsobov, intonácii, rytmu, agogike, dynamike a celkovému prednesu. ✓ vnímajú svoju hru ako súčasť celku, bez pocitu, že sú vzájomne rušení, ✓ uvedomujú si zodpovednosť za spoločnú interpretáciu hudobnej skladby, 	<p>Základy viachlasu.</p> <p>Rytmus.</p> <p>Opakovacie znamienka.</p> <p>Jednotná interpretácia hudobnej skladby.</p> <p>Hudobná komunikácia.</p> <p>Farba tónu.</p> <p>Melodická, rytmická a harmonická predstavivosť.</p> <p>Samostatná príprava.</p> <p>Kultúra správania sa na koncertných podujatiach.</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ naštudujú technicky náročnejšie miesta v skladbe na individuálnych vyučovacích hodinách a delených skúškach, ✓ demonštrujú zásady kultúrneho správania sa na koncertných podujatiach, ✓ dokážu verbálne vyjadriť emocionálne zážitky vyvolané interpretáciou, ✓ rozpoznajú tému v interpretovanej skladbe, ✓ rozlíšia sluchom frázovanie, predohru, dohru, spomalenie, vrchol v konkrétnych vybraných skladbách, ✓ interpretujú do repertoáru hudobné skladby k rôznym významným príležitostiam (vianočný repertoár, veľkonočný, ...), ✓ zaujmú pohotovo svoje miesto na pódiu, ✓ vnímajú zodpovednosť za spoločný zvukový, umelecký prejav. <p>Špecifiká pre sláčikové hudobné nástroje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ aplikujú prstoklad v interpretovanej skladbe v prvej polohe v durovej a molovej tónine a so zníženým prvým prstom vo všetkých hmatových modulloch, ✓ podriaďujú intonačnú čistotu a kvalitu tónu v rámci spoločnej interpretácie, ✓ demonštrujú jednotu v sláčikových ťahoch, súčasne zadelujú slák podľa tempa, technického spôsobu hry a dynamiky, ✓ majú naštudovaný repertoár z klasickej aj súčasnej hudby. 	<p>Analýza interpretácie.</p> <p>Analýza hudobnej skladby.</p> <p>Elementárne chápanie hudobnej logiky.</p> <p>Hudobný repertoár.</p> <p>Znalosť skupinového rozostavenia na pódiu počas interpretácie.</p> <p>Špecifiká pre sláčikové hudobné nástroje:</p> <p>Prstoklad (hmaty) v durovej a molovej tónine.</p> <p>Tvorba tónu.</p> <p>Technika hry sláčikom.</p> <p>Hudobná literatúra pre súborovú a orchestrálnu hru.</p> <p>Špecifiká pre dychové hudobné nástroje:</p> <p>Spoločná interpretácia v durových a molových tóninách.</p> <p>Hmaty, nádychy, tempo.</p> <p>Hudobno-výrazové prostriedky.</p>
--	--

<p>Špecifiká pre dychové hudobné nástroje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ regulujú intonačnú čistotu a kvalitu tónu počas spoločnej interpretácie, ✓ demonštrujú správne hmaty, spoločné nádychy, tempo, rovnako interpretujú technické spôsoby hry a dynamiku. 	
---	--

Druhá časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci po ukončení druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ preukážu teoretické a praktické interpretačné kompetencie na úrovni absolventa druhej časti prvého stupňa v súborovej a orchestrálnej hre, ✓ vedome regulujú činnosti hracieho aparátu počas interpretácie, ✓ korigujú intonačnú čistotu, farbu a kvalitu tónu počas súhry, ✓ reagujú na nástupné gesto, ukončenie skladby, fermátu, na dobovacie schémy, ✓ interpretujú podľa gest dirigenta, vedia určiť, kedy ukázal dirigent vo svojom geste prvú dobu, ✓ dokážu podľa gest dirigenta udržať rytmus a melodickú líniu vlastného partu v rámci spoločnej interpretácie, ✓ demonštrujú cvičenia na pohotovú reakciu pri zmene tempa, dynamiky podľa gesta dirigenta, ✓ orientujú sa v polyrytmických štruktúrach, 	<p>Hrací aparát. Tvorba tónu. Interpretácia podľa dirigenta.</p> <p>Jednotná interpretácia s výrazným prednesom.</p> <p>Melodická, harmonická, rytmická predstavivosť.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vnímajú zvuk rozšírenej harmónie skladieb a farebnosť rôznych nástrojov, ✓ zahrajú trojhlasné stupnice, kvintakordy s rôznymi možnosťami pohybu vo všetkých troch hlasoch, ✓ reagujú v rámci spoločnej interpretácie na rytmické, dynamické a tempové zmeny počas skladby, ✓ aplikujú v rámci súhry spoločné chápanie frázovania, použitia dynamiky, výrazových, artikulačných prostriedkov a agogiky, ✓ rozumejú stavbe a frázovaniu interpretovanej skladby, dokážu určiť hlavnú myšlienku, predohru, dohru, spomalenie, vrchol, ✓ rozoznávajú základné znaky hudobných foriem, vedia určiť tempo, metrum a charakter študovaných skladieb, ✓ uplatňujú získané kompetencie z doterajšieho štúdia pri samostatnej analýze svojho partu, ✓ doladia sa intonačne v rámci skupiny, ✓ aplikujú výrazové a artikulačné prostriedky zapísané v notovom zápise nacvičovaných skladieb. (decrescendo, ritardando, accelerando, con moto, animato, piu, ...), ✓ rozpoznávajú základné znaky a spôsob interpretácie hudobných foriem piesňových, róna nižšieho typu, variácií, suitového cyklu, alebo iných interpretovaných skladieb, ✓ vnímajú interpretáciu ako celok, dokážu sa so spoluhráčmi navzájom počúvať, ✓ interpretujú plynule, a zároveň s počúvaním ďalších 	<p>Intonačné cvičenia.</p> <p>Hudobný materiál s náročnejším rytmickým, dynamickým kontrastom v jednotlivých hlasoch.</p> <p>Spoločná interpretácia.</p> <p>Analýza hudobnej skladby.</p> <p>Melodická, rytmická a harmonická predstavivosť.</p> <p>Jednotná intonácia.</p> <p>Hudobno-výrazové prostriedky.</p> <p>Hudobná forma interpretovanej hudobnej skladby.</p> <p>Hudobná komunikácia.</p> <p>Umelecko-estetické cítenie.</p>
---	--

<p>hlasov, vlastnú melodickú líniu v dialógu so spoluhráčmi,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ interpretujú skladby úrovňou zodpovedajúce technickej a interpretačnej úrovni žiakov, ✓ uplatňujú na základe porozumenia skladbe a v súlade s ostatnými hráčmi vlastné predstavy a emócie, ✓ majú prehľad o známych súborových a orchestrálnych skladbách, ✓ dokážu niest' zodpovednosť za interpretačný prejav svoj i v rámci skupiny, ✓ používajú hudobnú terminológiu v diskusiách o hudobnej skladbe, dokážu porovnať a ohodnotiť vlastný interpretačný výkon i iných hráčov, ✓ sústredia sa popri súčasnom znení na interpretáciu svojho partu počas hry z listu, ✓ poznajú a aplikujú pri samostatnom nácviku zásady efektívneho cvičenia. <p>Špecifiká pre sláčikové nástroje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ interpretujú skladby s väčším tónovým rozsahom a hrou v polohách podľa repertoáru, ✓ regulujú intonačnú čistotu a kvalitný tón interpretovaných intervalov s použitím rôznych technických spôsobov hry, ✓ demonštrujú spoločné ťahy slákom, zadelenie sláku, hru v určených častiach sláku podľa tempa, dynamiky, využitých technických spôsobov hry. <p>Špecifiká pre dychové nástroje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ regulujú intonačnú čistotu a kvalitu tónu počas spoločnej 	<p>Štúdium literatúry pre súborovú a orchestrálnu hru rôznych štýlových období a žánrov.</p> <p>Analýza interpretácie.</p> <p>Hra z listu a dôsledné sledovanie notového zápisu počas súhry.</p> <p>Samostatné štúdium súborových a orchestrálnych partov.</p> <p>Špecifiká pre sláčikové nástroje:</p> <p>Rozšírenie tónového rozsahu hrou v polohách.</p> <p>Tvorba tónu.</p> <p>Intonačná čistota.</p> <p>Spoločný ťah sláčikom.</p> <p>Špecifiká pre dychové nástroje:</p> <p>Tvorba tónu.</p> <p>Intonačná čistota.</p> <p>Spoločná interpretácia hmatov a hudobno-výrazových prostriedkov.</p> <p>Špecifiká pre bicie nástroje:</p> <p>Samostatná a štýlová aplikácia kompetencií získaných v sólovej hre.</p>
---	--

<p>interpretácie náročnejších skladieb,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ demonštrujú správne hmaty, spoločné nádychy, tempo, rovnako interpretujú technické spôsoby hry a dynamiku. <p>Špecifiká pre bicie nástroje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ aplikujú nadobudnuté kompetencie z hlavného predmetu, hudobnej náuky a komornej hry, ✓ regulujú intonačnú čistotu (tympany), ✓ vedia jednoducho improvizovať a samostatne hľadať riešenia problémov v konkrétnej skladbe, ✓ dokážu medzi sebou v rámci sekcie bicích nástrojov vedome interpretačne komunikovať. 	<p>Regulácia intonačnej čistoty (tympany) a kvality tónu.</p> <p>Nácvik skupinových nástupov, odsadení, dynamiky a agogiky.</p> <p>Zmeny rytmu a metra v skladbe.</p> <p>Polyrytmická súhra.</p>
---	--

DRUHÝ STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA

Žiaci po ukončení II. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ kontrolujú a regulujú čistotu intonácie a kvalitu tónu, využívanie farebných tónových odtieňov, ✓ demonštrujú v rámci spoločnej interpretácie osvojenú technickú vyspelosť, tónovú kultúru, výrazovú stránku skladby, ✓ reprodukovujú hudobný materiál adekvátny interpretačnej vyspelosti celého súboru alebo orchestra, ✓ podriaďujú sa spoločnému frázovaniu, 	<p>Tvorba tónu.</p> <p>Interpretácia.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ precízne artikulujú používané technické spôsoby hry, ✓ uplatňujú dynamické odtiene, agogiku a iné výrazové prostriedky v rámci kolektívnej hry, ✓ interpretujú skladby s náročnejšími rytmickými a melodickými kontrastmi v jednotlivých hlasoch, ✓ prezentujú správne kultúrne a interpretačné návyky počas skupinovej interpretácie na pódiu, ✓ podriaďujú vlastný technický prejav, interpretované výrazové prostriedky, agogiku, dynamiku celkovému zneniu, ✓ preukážu schopnosti viesť jednoliatu hudobnú konverzáciu počas interpretácie hudobnej skladby, ✓ interpretujú plynule melodickú líniu pri súčasnom sledovaní dirigentových gest a počúvaní ďalších hráčov, ✓ flexibilne reagujú na dirigentove gestá určujúce tempo, dynamiku, výraz, nástupy a ukončenia aj v priebehu hudobnej skladby, ✓ aktívne ako interpreti alebo ako percipienti hudby sa zúčastňujú na koncertných vystúpeniach, majú prehľad o domácich i svetových súboroch a orchestroch, ✓ aplikujú v rámci spoločnej súhry osobité interpretačné prvky charakteristické pre rôzne hudobné štýly a žánre, ✓ majú prehľad o súborovej a orchestrálnej tvorbe slovenských a zahraničných hudobných skladateľov, ✓ podieľajú sa na výbere repertoáru, ✓ v rámci delených skúšok kladú dôraz na vycvičenie náročných rytmických, melodických a interpretačných 	<p>Hudobná komunikácia.</p> <p>Hra podľa gest dirigenta.</p> <p>Žánrové a štýlové špecifiká.</p> <p>Súborové a orchestrálne diela slovenských a zahraničných autorov hudby 20. storočia.</p> <p>Prepisy skladieb rôznych žánrov podľa potrieb súboru alebo orchestra.</p> <p>Individuálna príprava, kombinovaná v rámci delených skúšok.</p>
---	--

<p>prvkov, spoločné tempo, rytmus, artikuláciu výrazových prostriedkov, frázovanie, ktoré neskôr aplikujú v súhre,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ poznajú zásady účelového a efektívneho samostatného nácviku, ✓ definujú a uplatňujú v hre znamienka Da Capo al Fine, Prima ✓ volta, Alternativo I., tacet, a pod., ✓ určia tóninu, metrum, tempo, formálnu štruktúru, harmonickú sadzbu, hudobno-výrazové prostriedky, celkový charakter pred jej nácvikom, ✓ interpretačne vyjadrujú vlastné predstavy na základe porozumenia interpretovanej skladbe, ✓ sú si vedomí dôležitosti systematického a pravidelného nácviku, ✓ v rámci sebareflexie dokážu porovnať, zdôvodniť a ohodnotiť celkový prejav súboru, orchestra, ✓ používajú hudobnú terminológiu adekvátne dĺžke štúdia, ✓ diskutujú o hudobných predstavách interpretovanej skladby, ✓ interpretujú hudobné skladby z listu. <p>Špecifiká pre sláčikové hudobné nástroje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ interpretujú skladby v rozsahu celého hmatníka alebo podľa potreby v interpretovanej skladbe, ✓ dokážu samostatne z notového materiálu vyvodiť zadelenie sláčika a spôsob interpretácie technických spôsobov hry, ✓ demonštrujú spoločné ťahy slákom, frázovanie a 	<p>Samostatná analýza notového materiálu svojho partu.</p> <p>Interpretačné znamienka.</p> <p>Analýza hudobnej skladby.</p> <p>Osobitý interpretačný prejav.</p> <p>Analýza interpretácie.</p> <p>Hudobná terminológia.</p> <p>Hra z listu.</p> <p>Špecifiká pre sláčikové hudobné nástroje:</p> <p>Tónový rozsah.</p> <p>Technika hry sláčikom.</p> <p>Interpretácia.</p> <p>Špecifiká pre dychové hudobné nástroje:</p> <p>Tvorba tónu.</p> <p>Technika hry na nástroji.</p>
---	--

<p>artikuláciu hudobno-výrazových prostriedkov počas hry.</p> <p>Špecifiká pre dychové hudobné nástroje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ samostatne regulujú intonačnú čistotu a kvalitu tónu počas spoločnej interpretácie náročnejších skladieb, ✓ demonštrujú správne hmaty, spoločné nádychy, tempo, frázovanie, podriaďujú sa celkovej interpretácii technických spôsobov hry a dynamiky a agogiky. <p>Špecifiká pre bicie hudobné nástroje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vedia posúdiť dôležité aspekty interpretovanej skladby, ✓ orientujú sa v polyrytmických štruktúrach, ✓ vedia udať správne tempo a naznačiť nástup, ✓ regulujú intonačnú čistotu (tympany), ✓ vedia jednoducho improvizovať a samostatne hľadať riešenia problémov v konkrétnej skladbe, ✓ dokážu vedome interpretačne komunikovať v rámci sekcie bicích nástrojov, a súčasne v rámci súboru, orchestra ako celku. 	<p>Špecifiká pre bicie hudobné nástroje:</p> <p>Analýza hudobnej skladby.</p> <p>Syrytmická a polyrytmická súhra.</p> <p>Takt a tempo.</p> <p>Tvorba tónu.</p> <p>Hudobná tvorivosť a improvizácia.</p> <p>Skupinová interpretácia.</p>
---	---

ĽUDOVÁ HUDBA, HRA V ĽUDOVOM ORCHESTRI

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet ľudová hudba, hra v ľudovom orchestri patrí medzi skupinové formy vzdelávania, ktoré sa tešia veľkému záujmu žiakov. Ľudová hudba je podstatnou zložkou folklóru. Odhaľuje, udržiava, prezentuje a šíri tradície našej krajiny. V porovnaní s hudbou vážnou je zrozumiteľná takmer všetkým. Umožňuje zažiť radosť zo spoločného muzicírovania, objavovať a prakticky precítiť krásu ľudových piesní a ich úprav, rozširuje umelecké vnímanie, upevňuje národnú identitu.

Žiaci sa prezentujú na koncertných a verejných podujatiach, folklórnych festivaloch a prehliadkach, čo im dodáva sebavedomie a istotu počas vystupovania. Ľudová hudba a hra v ľudovom orchestri spĺňa aj dôležitú sociálnu funkciu, formujú sa a upevňujú priateľské vzťahy medzi hráčmi, ktorých spájajú spoločné záujmy a ciele.

Existuje viacero typov ľudových súborov, orchestrov. Každá škola môže vytvoriť ľudovú hudbu alebo orchester z hudobných nástrojov, ktoré má k dispozícii. Zloženie skupiny závisí tiež od charakteru interpretovaných skladieb. Najrozšírenejšie sú zoskupenia: primáš, prvé a druhé husle, kontra (husle alebo viola, cimbal, akordeón, violončelo, kontrabas), často sú využívané dychové nástroje - flauta alebo klarinet. Okrem klasického inštrumentária sú uplatňované autentické ľudové hudobné nástroje (rôzne druhy píšťal, jednostrunové, dvojstrunové husle, basa, ozembuch,...), ktoré svojím zvukovým zafarbením dotvárajú charakter ľudovej piesne. Interpretovať na nich môžu pokročilejší žiaci sláčikového a dychového oddelenia, ktorí disponujú zodpovednými zručnosťami a schopnosťami. Práca s ľudovým orchestrom si vyžaduje precíznu prípravu. Žiaci sa zoznamujú s folklórnym rozdelením regiónov Slovenska, tiež charakteristickými črtami jednotlivých oblastí, až potom sa môžu orientovať v jednotlivých skladbách. Dôležitým vo vyučovaní tohto predmetu je spev, ktorý by mal byť zastúpený súčasne s interpretáciou. Ľudová hudba, hra v ľudovom orchestri môže spolupracovať so zborom, tanečnou skupinou.

Vyučovanie predmetu ľudová hudba, hra v ľudovom orchestri sa začína v treťom ročníku prvej časti prvého stupňa základného umeleckého vzdelávania. Pokračuje v priebehu ďalšieho štúdia na prvom a druhom stupni, a tiež je zaradená do učebných plánov štúdia pre dospelých. Je prípravou k súhre v amatérskych folklórnych zoskupeniach a vo väčších ľudových orchestrálnych telesách. Môže byť súčasťou prierezových tém umeleckých odborov ZUŠ. Predpokladom zaradenia žiaka do ľudovej hudby a orchestra je určitá technická a muzikálna vyspelosť. Cieľom vyučovania tohto predmetu je príprava samostatných, technicky a interpretačne zrelých a pohotových amatérov ľudovej hudby, ktorí sú schopní interpretovať primerane náročné diela ľudového charakteru.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Prvá časť prvého stupňa základného štúdia

Žiaci po ukončení prvej časti I. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ aplikujú doposiaľ získané teoretické a individuálne interpretačné kompetencie v ľudovej hudbe, ✓ demonštrujú prirodzený postoj (sedenie), ✓ regulujú pohybové činnosti hracieho aparátu počas interpretácie, ✓ interpretujú výber regionálnych ľudových piesní v súlade technicko-interpretáčnou úrovňou všetkých členov zoskupenia, ✓ vnímajú melodickú líniu jednohlasnej ľudovej piesne, ✓ dodržiavajú spoločné frázovanie, tempo, artikuláciu rytmických hodnôt a technických spôsobov hry, dynamiku, agogiku v hranej alebo spievanej melódii, ✓ vnímajú farebnosť rôznych nástrojov, melodickú a harmonickú líniu, ✓ aplikujú v hre znamienka repetícia, prima volta, sekunda volta, ✓ rozumejú formálnej stavbe a frázovaniu v interpretovanej ľudovej piesni, ✓ rozlíšia predohru, medzihru, dohru, ✓ reagujú adekvátnym tempom a dynamikou na gesto ukázané primášom na začiatku skladby, rozumejú nástupnému gestu, gestu ukončenia skladby alebo frázy, ✓ dokážu sa intonačne doladiť v súhre, ✓ interpretujú v rámci súhry spoločný rytmus, ✓ vnímajú súčasne nielen vlastnú hru, ale aj hru spoluhráča bez pocitu, že sú rušení, ✓ dynamicky sa prispôbujú v dominantných a sprievodných úsekoch jednotlivých hlasov, ✓ pohotovo zaujmú svoje miesto na pódiu, ✓ uvedomujú si zodpovednosť za spoločnú interpretáciu hudobnej skladby, ✓ budujú si repertoár k rôznym tradičným udalostiam 	<p>Hrací aparát.</p> <p>Regionálne ľudové piesne. Orientácia žiakov na počúvanie ľudových piesní a ich úprav. Hra unisono. Hudobný materiál: jednohlasné, kánonické ľudové piesne a riekanky. Hudobno-výrazové prostriedky.</p> <p>Melodická, rytmická a harmonická predstavivosť.</p> <p>Opakovacie znamienka. Analýza piesne.</p> <p>Elementárne chápanie hudobnej logiky v piesni. Interpretácia podľa gest primáša.</p> <p>Tvorba intonačne čistého a kvalitného tónu. Spoločná artikulácia rytmických hodnôt v jednotlivých hlasoch. Hudobná komunikácia.</p> <p>Skupinová interpretácia.</p> <p>Spoločný zvukový a umelecký prejav.</p> <p>Hudobný materiál určený k tradičným sviatkom a zvykom.</p> <p>Umelecko-estetický prejav. Kombinácia spevu inštrumentalistov s hrou.</p>

<p>(vianočný repertoár, fašiangy, veľkonočný, dožinky, iné ľudové zvyky),</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ poznajú zásady kultúrneho správania sa na verejných vystúpeniach, ✓ opíšu verbálne emocionálne zážitky z interpretovanej piesne, ✓ reprodukujú intonačne čisto a rytmicky precízne krátke melodické a rytmické úseky po predhraní učiteľom, ✓ väčšiu časť repertoáru interpretujú spamäti, ✓ aplikujú prvky tvorivosti počas interpretácie. <p>Špecifiká pre sláčikové nástroje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zhodnotia význam svojho nástroja (hlasu) počas interpretácie, podriaďujú sa spoločnému zneniu, ✓ interpretujú intonačne čisto a kvalitným tónom piesne v prvej polohe vo všetkých hmatových modulloch ✓ používajú rovnaký prstoklad v rámci hlasov, ✓ používajú sláčik jednotne v rovnakom smere a v rôznych častiach, ✓ demonštrujú na základe porozumenia piesni spoločné tempo, frázovanie, technické spôsoby hry a interpretačné prostriedky typické pre sláčikové nástroje, ✓ udržia rytmus a harmóniu v dvojhmatoch alebo použitím prázdnych strún v sprievodných hlasoch, ✓ aplikujú jednoduché melodické ozdoby, cifry vo vedúcom hlase, <p>Špecifiká pre dychové nástroje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ interpretujú intonačne čisto v durových a molových tóninách, ✓ používajú v rámci skupinovej interpretácie správne hmaty, tempo, technické spôsoby hry, dynamiku a nádychy. 	<p>Hudobno-výrazové prostriedky. Sluchová a rytmická predstavivosť.</p> <p>Hra spamäti. Hudobná tvorivosť. Špecifiká pre sláčikové nástroje: Melodické a sprievodné hlasy. Hra v celom rozsahu prvej polohy.</p> <p>Prstoklad. Technika hry sláčikom.</p> <p>Skupinová interpretácia hudobno-výrazových prostriedkov.</p> <p>Rytmizovaný sprievod vo violovom a basovom parte s využitím prázdnych strún a jednoduchých dvojhmatov.</p> <p>Špecifiká pre dychové nástroje: Čistá a spoločná interpretácia v durových a molových tóninách. Technika hry na dychových nástrojoch. Skupinová interpretácia hudobno-výrazových prostriedkov.</p>
--	--

Druhá časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci po ukončení druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vedome regulujú činnosti hracieho aparátu počas interpretácie, ✓ interpretujú intonačne čisto s kvalitným tónom ľudové piesne a ich úpravy, ✓ zahrajú rytmicky presne a intonačne správne náročnejšie ľudové piesne a ich úpravy s kontrastmi v jednotlivých hlasoch, ✓ interpretujú repertoár regionálnych ľudových piesní, ✓ aplikujú v hre charakteristické prvky iných folklórnych oblastí Slovenska, ✓ majú prehľad o zvykoch, tradíciách rôznych regionálnych oblastí na Slovensku, ✓ majú prehľad o ľudových nástrojoch využívaných v rôznych regiónoch a podľa možností ich využívajú v hre, ✓ dokážu počas vnímania ostatných hlasov udržať rytmus a melodickú líniu svojho hlasu, ✓ hudobne komunikujú s inými hlasmi, príp. so speváčkou zložkou, ✓ spevom i hrou interpretujú jednohlasné, dvojhlasné ľudové piesne, ✓ používajú melodické ozdoby a cifry za účelom vyzdvihnutia významu úseku v piesni, ✓ súčasne reagujú na rytmické, dynamické a tempové zmeny počas piesne, ✓ vnímajú interpretáciu ako celok, dokážu sa so spoluhráčmi navzájom počúvať, ✓ vnímajú nielen vlastnú hru, ale aj hru spoluhráča, ✓ podriaďujú sa tempom, dynamikou, výrazom, použitými hudobno-výrazovými prostriedkami, farbou 	<p>Hrací aparát.</p> <p>Intonačná čistota počas súhry a v speve.</p> <p>Nácvik ľudových piesní s náročnejšími rytmickými a melodickými kontrastmi v jednotlivých hlasoch.</p> <p>Regionálne ľudové piesne a ich úpravy. Repertoár z rôznych oblastí Slovenska.</p> <p>Ľudové tradície, zvyky a obyčaje na Slovensku.</p> <p>Ľudové hudobné nástroje.</p> <p>Hudobný dialóg.</p> <p>Jednohlasné, dvojhlasné ľudové piesne a ich úpravy.</p> <p>Melodické ozdoby, ľudové cifry.</p> <p>Skupinová interpretácia. Hra spamäti.</p>

<p>tónu celkovému zneniu piesne,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ demonštrujú na základe porozumenia spoločné frázovanie, uvádzanie a ukončovanie hudobných myšlienok počas súhry, agogické ponímanie v interpretovaných ľudových piesňach, ✓ využívajú progresívnu dynamiku, výrazové a artikulačné prostriedky s cieľom spoločného vyjadrenia charakteru a nálady piesne, ✓ uplatňujú získané kompetencie z doterajšieho štúdia pri samostatnom nácviku ľudových skladieb, ✓ dokážu porovnať a ohodnotiť vlastný interpretačný výkon i iných hráčov, ✓ vyjadria vlastné názory o interpretácii, porovnajú a zhodnotia vlastné interpretačné výkony i iných, ✓ interpretujú tempové, dynamické, výrazové prostriedky podľa gest primáša, ✓ flexibilne interpretačne reagujú na nástupy a ukončenia primáša na odlišných miestach v jednotlivých hlasoch, ✓ reprodukovujú základné interpretačné gestá, ✓ používajú počas interpretácie špecifické prvky a prostriedky typické pre región, z ktorého pieseň pochádza, ✓ vyjadria vlastné predstavy a emócie počas hry, ✓ dokážu niesť zodpovednosť za interpretačný prejav svoj i v rámci skupiny, ✓ spolupracujú pri výbere repertoáru ľudovej hudby, orchestra, ✓ uvedomujú si význam pravidelnej a systematickej prípravy pri nácviku repertoáru, ✓ aplikujú prvky improvizácie v spoločnom muzicírovaní, ✓ budujú repertoár ľudovej hudby, orchestra tiež z 	<p>Samostatné poznávanie ľudových piesní.</p> <p>Analýza interpretácie ľudovej piesne.</p> <p>Interpretácia podľa gest primáša.</p> <p>Špecifické regionálne interpretačné prvky.</p> <p>Individuálny interpretačný prínos.</p> <p>Hudobná tvorivosť.</p> <p>Špecifiká pre sláčikové nástroje: Melodické a sprievodné hlasy.</p>
--	--

<p>hudobného materiálu podľa návrhu žiakov,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ interpretujú repertoár ľudových piesní a ich úprav spamäti. <p>Špecifiká pre sláčikové nástroje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ sú si vedomí interpretačného významu svojho nástroja v rámci skupiny, ✓ udržia rytmus a harmóniu v dvojhmatoch alebo použitím prázdnych strún v sprievodných hlasoch, ✓ používajú melodické ozdoby a cifry v piesni podľa regiónu, z ktorého pochádza, ✓ interpretujú intonačne čisto a kvalitným tónom skladby v rozsahu minimálne do tretej polohy, ✓ aplikujú spoločné prstoklady, jednotný ťah sláčikom, dĺžku podľa tempa, dynamiky, hudobného výrazu. <p>Špecifiká pre dychové nástroje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ prezentujú intonačne čistou interpretáciu v durových a molových stupniciach s väčším tónovým rozsahom, ✓ demonštrujú jednotné hmaty, nádychy, tempo, technické spôsoby hry, dynamiku. 	<p>Rytmizovaný sprievod vo violovom a basovom parte.</p> <p>Melodické ozdoby a cifry vo vedúcom hlase.</p> <p>Medzipolohové výmeny, hra v polohách.</p> <p>Technika hry na nástroji.</p> <p>Špecifiká pre dychové nástroje: Tvorba tónu.</p> <p>Technika hry na hudobnom nástroji.</p>
--	--

DRUHÝ STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA

Žiaci po ukončení II. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ demonštrujú v rámci spoločnej interpretácie osvojenú technickú vyspelosť, tónovú kultúru, výrazovú stránku ľudových piesní, ✓ interpretujú hudobný materiál adekvátnej interpretačnej vyspelosti všetkých hráčov ľudového súboru, ✓ majú prehľad o štýlovej interpretácii ľudových piesní a jej 	<p>Hudobný repertoár.</p> <p>Štýlová interpretácia.</p>

<p>špecifických znakov, podľa jednotlivých folklórnych regiónov na Slovensku,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uplatňujú vo svojom repertoári aj zahraničné ľudové piesne a ich úpravy, ✓ interpretujú dvojhlasné i viachlasné ľudové piesne a ich úpravy, ✓ regulujú čistotu intonácie a kvalitu tónu, využívajú farebné tónové odtiene počas hry, ✓ uplatňujú spoločné frázovanie, stvárňovanie dynamických odtieňov, agogických prvkov, a iných výrazových prostriedkov počas interpretácie piesní, ✓ interpretujú repertoár ľudových piesní spamäti, ✓ prispôsobujú farbu tónu celkovému zneniu, ✓ precízne artikulujú používané technické spôsoby hry, ✓ udržia spoločné tempo, ✓ zahrajú piesne s náročnejšími rytmickými a melodickými kontrastmi v jednotlivých hlasoch, ✓ dokážu interpretačne sprevádzať vokálne zoskupenia, tanečné skupiny, ✓ aktívne sa prezentujú spevom počas inštrumentácie, ✓ dokážu využiť melodické ozdoby a cifry za účelom vyzdvihnutia významu úseku v piesni, ✓ počas individuálneho vyučovania alebo na delených skúškach kladú dôraz na precvičenie náročných rytmických, melodických a interpretačných prvkov, tempa, rytmu, artikulácie výrazových prostriedkov, frázovania, ktoré neskôr aplikujú v súhre, ✓ analyzujú po vypočutí piesne, skladby metrum, tempo, použité štýlové prvky a výrazové prostriedky interpretovanej skladby, ✓ dokážu interpretačne vyjadriť na základe porozumenia 	<p>Ľudové tradície, zvyky, obyčaje.</p> <p>Známe slovenské a zahraničné ľudové piesne a ich úpravy. Zahranické ľudové piesne a ich úpravy alebo iné, podľa zváženia pedagóga.</p> <p>Dvojhlasné a viachlasné ľudové piesne a ich úpravy.</p> <p>Tvorba tónu.</p> <p>Skupinová interpretácia. Hra spamäti.</p> <p>Interpretačná spolupráca s vokálnymi zoskupeniami, tanečnými skupinami alebo inými telesami. Kombinácia hry so spevom. Melodické ozdoby a ľudové cifry v rámci improvizácie s melódiou.</p> <p>Individuálna príprava, delené skúšky.</p> <p>Analýza ľudovej piesne.</p> <p>Osobitý interpretačný prejav.</p> <p>Interpretácia podľa gest primáša.</p>
---	--

<p>interpretovanej piesne vlastné predstavy,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ flexibilne reagujú na gestá primáša určujúce tempo, dynamiku, výraz, nástupy a ukončenia aj v priebehu hudobnej skladby, ✓ sústredia sa vlastnú melodickú líniu pri súčasnom sledovaní gest primáša a počúvaní ďalších hráčov, prípadne ďalších zúčastnených zložiek, ✓ podriaďujú vlastný technický prejav, intonáciu, rytmus, hudobno-výrazové prostriedky, agogiku, dynamiku celkovému prednesu v rámci interpretácie ľudových piesní, ✓ transponujú podľa sluchu jednoduché piesne do iných tónin, ✓ žiaci hrajúci na sprievodných nástrojoch dokážu samostatne vytvoriť dvojhmatový sprievod z tónov kadencie k ľudovej piesni, ✓ aktívne sa ako interpreti alebo ako percipienti hudby zúčastňujú na verejných vystúpeniach, folklórnych festivalov a prehliadok, ✓ propagujú folklór svojho regiónu, ✓ preukážu hudobné kompetencie stať sa aktívnymi členmi amatérskych ľudových súborov a väčších folklórnych zoskupení, ✓ uplatňujú vlastné improvizáčne schopnosti pri rytmických a melodických obmenách melódie, ✓ porovnajú, zdôvodnia a zhodnotia v rámci sebareflexie interpretované ľudové piesne. 	<p>Skupinová komunikácia.</p> <p>Transpozícia jednoduchých piesní do iných tónin podľa sluchu. Aktívna interpretačná účasť v ľudovej hudbe alebo orchestri.</p> <p>Hudobný rozhľad žiaka, orientácia v kultúrnom, a hlavne hudobnom živote.</p> <p>Organizácia a účasť na folklórnych vystúpeniach, návšteva verejných podujatí, festivalov, počúvanie rozhlasu, televízie, nahrávok domácich i svetových interpretov ľudovej hry.</p> <p>Podiel na tvorbe hodnôt v umeleckom prostredí v rámci zachovávaní tradícií a priateľských vzťahov medzi hráčmi so spoločnými záujmami.</p> <p>Hudobná tvorivosť a improvizácia. Analýza interpretácie.</p>
--	--

FORMY PRAKTICKEJ VÝUČBY

Výchova a vzdelávanie skupiny študijných zameraní hra na sláčikových hudobných nástrojoch prebieha vo forme individuálnej a skupinovej.

Individuálne vyučovanie: hra na husliach, viole, violončele, kontrabase.

Skupinové vyučovanie: komorná hra, hra v súbore, orchestri, ľudová hudba, hra v ľudovom orchestri.